

DE WITTE WEDUWE

MICHAEL KESTEMONT

SPANNENDE ROMAN

Lannoo

Niet-aansprakelijkheidsverklaring

Dit is een fictief verhaal dat niet samenvalt met de historische werkelijkheid, die slechts tot inspiratie voor het werk heeft gediend.

De meningen, posities en uitingen die hierin vervat liggen, zijn louter toe te schrijven aan de personages (met inbegrip van de verteller) en worden niet noodzakelijk gedeeld door de auteur. Ten behoeve van de dramatisering zijn verschillende geschiedkundige elementen in aanzienlijke mate gefictionaliseerd.

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Omslagontwerp: Studio Lannoo
Beelden omslagontwerp: Imageselect
Stramien en zetwerk: Studio Lannoo
Auteursportret: Koen Broos

Elke gelijkenis met bestaande gebeurtenissen en/of personen berust op louter toeval.

Als u opmerkingen of vragen hebt, dan kunt u contact opnemen met onze redactie: fictie@lannoo.com

© Michael Kestemont & Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2020
D/2020/45/132 — NUR 305-330 — ISBN: 9789401467872

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Comme le refrain d'une chanson de Brel,
pour te parler du bordel
Royaume de Belgique, pays de beaufs
Tu pars en couille comme un plat de nouilles
Jugé à la sauvette par une justice qui s'embrouille
Pendant que la pluie te mouille de septembre à août
La grisaille jamais ne s'arrête, même le climat est dans le coup
Dans ce plat pays qui n'est pas vraiment le mien
Il fait un temps à dormir debout, un temps de chien
– Starflam, 'Ce plat pays' (1998)

Kasteel van Bouchout, Meise, 3 december 1914

Behoedzaam legde Heinrich zijn helm af en ging op zijn zij liggen. Zijn rug deed pijn van de ongemakkelijke houding waarin hij het afgelopen kwartier had doorgebracht. Hij keek naar Ernst, die steunend op zijn ellebogen door een grote verrekijker tuurde.

‘Is ze er nog steeds?’ Heinrich beseftte dat zijn vraag overbodig was. Ernst maakte een instemmend geluid.

De twee Duitse soldaten lagen languit op hun overjassen, die ze met de voering naar boven op het besneeuwde gras hadden uitgespreid. Vanachter het hoge riet rond de kasteelvijver hielden ze het balkon in de gaten dat uitzag over het water. Hun fietsen hadden ze aan de rand van het domein achtergelaten.

‘Mag ik nog eens?’

Ernst reikte hem de verrekijker aan, maar hield zijn ogen argwanend op het balkon gericht.

‘Dit houdt je toch niet voor mogelijk.’ Hij fluisterde. ‘Wanneer zou de drukker komen? Met de affiches?’

De soldaat haalde zijn zakhorloge tevoorschijn en opende de leren voorflap. Enkele druppels wazige condens waren onder het glas gekropen.

‘Hij kan elk moment arriveren. Hopelijk zijn we snel klaar. De avond zal wel gauw vallen nu.’

‘Ik kan niet wachten tot we hier weg kunnen. Deze plek maakt me zenuwachtig. Waarom kon die drukker de affiches niet alleen ophangen?’

‘De kapitein wilde geen risico’s nemen. Berlijn hecht blijkbaar veel belang aan de zaak. Het moest snel en onopvallend gebeuren. Ophangen en weggeven.’

Heinrich ging rechtop zitten om te ontsnappen aan de kou die door zijn overjas uit de grond opsteeg. Hij blies in zijn handen. Als de wind niet zo ijzig was, had het een mooie winteravond kunnen zijn, nu de zon neerdaalde tussen de kantelen. De spierwitte muren van het middeleeuwse slot leken uit ijsbergen gehouwen. Waar de slotvijver niet bevroren was, dansten paarse en gele vlekken door het water. Een kleine sloep was afgedreven van de oever en lag vastgevroren tussen het riet.

Het knarsende geluid van een motor bereikte hen. Heinrich keek om. Tot zijn grote opluchting zag hij in de verte een tuffende vrachtwagen sporen trekken door het sneeuwlaken dat over het domein lag. Hij herkende de naam van de drukkerij op de vuile wasdoek die over de laadruimte was gespannen. Dit was het teken voor de soldaten om te gaan staan. Heinrich zwaaide enthousiast met zijn helm naar de chauffeur, die het voertuig hun kant op stuurde. Ze klopten de sneeuw van hun overjassen en raapten hun spullen samen.

De drukker was een Vlaming, maar hij groette hen in een vrijwel accentloos Duits. Hij stak een sigaret op en bood de soldaten het pakje aan. Het waren Egyptische. Heinrich zette zijn geweer tegen de vrachtwagen. Met zijn verkleumde handen streek hij een lucifer aan, waarna hij omhoogkeek en de rook in een dunne straal de lucht in mikte.

De drukker zette zijn pet af en wees naar het balkon. ‘Staat daar iemand? Buiten?’

Grijnzend reikte Ernst hem de verrekijker aan.

Met een verwarde blik liet de drukker zijn armen enkele seconden later opnieuw zakken.

‘Staat ze daar al lang?’

‘Toch bijna een uur.’

‘En ze is alleen?’

‘We zijn tweemaal rond het kasteel gelopen. Het domein is volledig verlaten. Ze lijkt moederziel alleen.’

‘Goed.’ De drukker zette zijn pet opnieuw op. ‘Waar moeten die affiches komen?’

‘Overal op het domein. Maar we zullen bij het kasteel beginnen.’

De drukker liep naar de achterkant van de vrachtwagen. Hij overhandigde de soldaten elk een stapel affiches en nam zelf een hamer en een bakje spijkers uit de laadbak, waarna de mannen zich langs de oevers van de langwerpige slotgracht in de richting van het kasteel begaven. Langzaam verscherpte hun zicht op het merkwaardige tafereel op het balkon. Een oude vrouw in een fletse jurk stond bij de balustrade. Ze leek de kou niet te voelen. Door de verrekijker hadden de soldaten het boek al gezien, dat voor haar openlag op de stenen leuning.

Ze hielden halt. De drukker kneep zijn ogen tot spleetjes en wees in haar richting. ‘Wat doet ze daar toch? Voorlezen?’

Haar gebaren waren groots en druk, alsof ze op de bühne stond en een volle zaal onderhield. Wat ze precies declameerde, had Heinrich nog niet kunnen begrijpen. Eerst had het er inderdaad op geleken alsof ze voorlas uit het boek, waarvan ze de weerspannige bladzijden telkens met één hand openhield, maar nu ze dichtbij waren, konden ze haar zang ontwaren. De tonen zwollen aan in de ijle lucht.

‘Welke taal is dat?’

Ernst haalde zijn schouders op. ‘Ik herken het niet meteen. Portugees? Misschien Spaans?’

Het gezang viel weg. De vrouw had hen opgemerkt. Ze legde haar handen op de stenen rand, aan weerszijden van het boek, en leunde angstig naar voren.

Met een voorzichtig gebaar, zonder de mannen uit het oog te verliezen, sloot ze het boek en klemde het beschermend tegen haar borst. Plots vluchtte ze verschrikt naar binnen.

Heinrich laadde zijn geweer en wilde het op het balkon richten, maar Ernst hield hem tegen. ‘Wacht nu maar even. Ik wil zien wat ze doet.’

‘Waar gaat ze heen met dat boek?’

Enkele tellen later kwam de oude vrouw opnieuw naar buiten. Het boek moest ze binnen achtergelaten hebben, maar in haar handen droeg ze een kleurrijk voorwerp.

‘Wat is dit nu weer?’

‘Het lijkt op een lappenpop, toch?’

Als een bezetene begon ze te schreeuwen. De drukker deinsde verschrikt achteruit. Tot driemaal toe sloeg ze de pop tegen de balustrade, gooide die op de vloer van het balkon en stampte erop.

Het drietal langs de oever durfde zich niet te verroeren. De bleke verschijning raapte de pop van de vloer en toonde hun die uitdagend, met gestrekte arm.

Heinrich stamelde: ‘Dit heb ik nog nooit meegemaakt. Het lijkt wel... een heks.’

De oudere dame bleef roerloos staan. Haar schouders schokten op en neer van het hijgen.

‘Kom, laat ons voortmaken. Dit is niet pluis.’

Haastig wandelden ze verder naar het binnenplein. Het bleef nu akelig stil, op het trillen van de spijkers in het bakje na. Ernst spiedde zenuwachtig achter zich naar de vrouw, die hen bleef nastaren.

Heinrich wees naar de grote poort in het midden. ‘Laten we daar maar beginnen.’ Hij legde zijn stapel affiches op de grond en nam er de bovenste af. Hoog tegen de deur spreidde hij het papier. De drukker kwam erbij staan met drie spijkers tussen zijn lippen. Binnen, op de eerste verdieping, klonk nu gestommel.

‘Schiet op. Straks komt ze naar buiten.’

De drukker jaagde een spijker door elke hoek van het papier. Het dreunen van de hamer echode door de koude lucht tussen de kastelmuren.

Heinrich wierp een blik op de affiche.

VERBOT

Park, Gärten, Hofräume p.p. des Königlichen Schlosses
BOUCHOUT dürfen von Offizieren und Mannschaften ohne
direkten höheren Befehl UNTER KEINEN UMSTÄNDEN betre-
ten werden.

Der Kaiserliche Kreischef, von LEIPZIG, Oberst

‘Ik begrijp het niet. Waarom mag niemand hier komen? Wat is hier
gaande?’

‘Ik weet het ook niet. Ze krijgt blijkbaar bescherming.’

De Duitsers volgden stilzwijgend de drukker, die al naar de vol-
gende deur was gelopen. In de schemer hingen ze de rest van de
affiches op.

Toen ze naar hun fietsen terugkeerden, bedacht Heinrich dat
het kasteel betoverd moest zijn. Over het water van de slotvijver
zwierven opnieuw de tonen van het droevige lied, dat geen van
hen begrepen had.

La ricognizione

Molenbeek, Brussel, een dinsdag

Een doos viel met een zware plof op de parketvloer.
‘Is dat de laatste?’

Carolien kwam hijgend overeind en knikte. ‘Jezus. Wat zit daarin? Bakstenen?’

Anna opende de flappen. Het karton bevatte de 25 auteursexemplaren van haar nieuwe boek die de uitgeverij haar vorige week had toegestuurd.

‘Was eentje niet genoeg?’

Anna glimlachte, zei: ‘Voor de moeite’, en gaf een van de boeken aan haar vriendin, die het buiten adem aannam. De lift in het gerenoveerde appartementsgebouw was nog buiten werking.

‘Ik hoop dat je hier toch even blijft wonen. Ik ben niet gemaakt voor zware lichamelijke arbeid.’

‘Dat hoop ik ook.’ Anna ging bij het kookeiland staan. Ze had voor een open interieur gekozen en daardoor kon ze vanuit de keukens zien hoe de vloer van de woonkamer bezaaid lag met verhuisdozen. Tegen de wanden stonden enkele grote fotolijsten en een langwerpige spiegel die nog in doorzichtige folie gewikkeld zaten.

Carolien kwam bij haar staan.

‘Hopelijk heeft ze gewoon een vent de volgende keer dat ze verhuist’, mopperde Ilse, die stramme benen als excuus had

opgeworpen om aan het zeulen te ontsnappen en nu aan de andere zijde met een mes in de hals van een fles wijn stond te peuteren.

‘Dan kunnen wij ons met de belangrijke zaken bezighouden. Hoe staat het met de drank?’

‘Ik ben er bijna door. Had toch een fles met een schroefdrop genomen. Kijk mij hier bezig.’

Anna had nog geen kurkentrekker in het nieuwe appartement, en ook al kon je volgens Caroliens favoriete tijdschrift de kurk door de flessenhals duwen, toch hadden ze tevergeefs een balpen en de tanden van een vork op het onding verbrijzeld. Nu schraapte Ilse geduldig de kurk weg met een mes. Het kookeiland lag al bezaaid met schilfers kurk en restanten bubbelfolie, die Carolien minutieus aan het doorprikken was met een roodgeverfde duimnagel.

‘Glazen heb ik gelukkig wel.’ Anna zette een rinkelende doos op tafel en haalde voorzichtig drie glazen bij de voet uit het gecompartmenteerde karton. ‘Met dank aan een kenner.’

Carolien blies het stof uit de glazen. ‘Wat zou je zonder mij toch moeten?’

Anna grinnikte. ‘Nuchter blijven.’

‘Zo. Ik ben erdoor. Er zal wat kurk in zitten, maar dit was het beste wat ik kon doen.’

‘Santé.’

De wijn gutste in de belvormige buik van de glazen, terwijl de jonge vrouwen toostten op de geslaagde verhuizing.

Anna probeerde de smaak van de kurkschilfers in haar mond te negeren. In haar enthousiasme had Carolien wat gemorst en een straaltje wijn druppelde van de rand langs de steel van het glas.

‘Pas toch op! Je maakt kringen.’ Ilse scheurde een stuk keukenpapier af en veegde de wijn op.

‘Rustig maar. Het zal niet de laatste keer zijn dat iemand hier morst.’ Anna wreef over het blad van het kookeiland. Het voelde ongemakkelijk aan, zo gaaf als het was. Het nieuwe van haar meubels maakte haar onzeker. Ze hoopte dat de ongeverfde muren niet op haar af zouden komen als haar vriendinnen straks zouden vertrekken.

‘Je moeder zou je moeten horen.’

‘Die is hier niet. Dat is net het hele punt van een eigen appartement.’ Carolien hief opnieuw het glas. ‘Anna staat op eigen benen. Dat we dat nog mogen meemaken!’

‘En toch ga ik haar missen. Mijn moeder.’ Ze dronk van haar glas. ‘Maar nog niet meteen.’

Anna zag Ilse naar buiten staren. Het uitzicht maakte duidelijk indruk op haar vriendinnen. De grote ramen reikten van het plafond tot de vloer en boden een prachtige blik over Brussel.

‘Je zult in gordijnen moeten investeren. En het mogen geen kleintjes zijn.’

Carolien ging bij Ilse staan. ‘Dus zo ziet het huis van een Bekende Vlaming eruit.’

‘Ik ben geen BV, Carolien.’

‘Haha, dat hoopte je maar. Zelfs op mijn werk heeft iedereen je vorige week op televisie gezien. Voor je het weet sta je in alle roedelbladen.’

‘Laat dat maar zo. Ik voel me al ongemakkelijk genoeg bij al die aandacht.’

Sinds enkele weken was de promotie op gang gekomen rond haar nieuwe boek, over de zaak van de Rechtvaardige Rechters. Anna’s universiteit had alle media gemobiliseerd. Haar agenda was overvol met de meest uiteenlopende optredens op radio en televisie.

Ilse liet het onderwerp gelukkig rusten. ‘Waar ga je slapen?’

Anna wees naar een slaapzak en een opgerold matje in een hoek van de keuken. ‘Nog even kamperen. Mijn bed wordt pas volgende week geleverd.’

‘Een mooi appartement. En nu nog een man.’

‘Of een vrouw. Maar als je nog veel zware boeken gaat publiceren, liefst eentje met poten aan haar lijf.’

‘Zijn jullie daar weer? Ik vind nu al nauwelijks de tijd om met jullie af te spreken.’

‘Prioriteiten, Anna.’ Carolien tikte tegen de rand van haar glas. ‘Wij zullen er altijd zijn, maar de goeie mannen worden schaars op onze leeftijd.’

‘Ach. Binnenkort komen de eerste scheidingen eraan. Dat zal op nieuw mogelijkheden creëren.’

‘Zo bitter, Anna. Er zijn ook nu al genoeg geschikte mannen op de markt.’

‘Wie dan?’

‘Misschien die donkere jongen?’ Op Iلسes gezicht vormde zich een guitige grijns die niet bij haar paste.

‘Jamal? Je bent niet goed wijs.’ Carolien sloeg met haar vlakke hand op tafel. ‘Je gaat toch niet met een flik trouwen? Heb ik je dan niets geleerd?’

‘Wie spreekt er over trouwen? Ik vind hem wel knap. Ze kan hem eerst eens uitproberen. En een vriendje bij de politie kan ook voordelen hebben.’

‘Kalm aan, meisjes. Ik ken Jamal al veel te lang. Hij zou mijn broer kunnen zijn.’

‘Dan toch van een andere vader.’

Anna liet het onderwerp voor wat het was, maar bedacht dat ze het fijn vond dat zij en Jamal elkaar sinds kort opnieuw vaker zagen. Ze keek al uit naar hun afspraak morgen. Het had nooit erg geklikt tussen hem en haar vorige vriend, Johannes, maar nu die uit haar leven was verdwenen, leken zij en Jamal elkaar opnieuw te vinden. Ze waren samen naar school gegaan in de buurt. De laatste maanden waardeerde ze het steeds meer om herinneringen op te halen aan die zorgeloze tijd. Hij was bovendien een van de weinige vrienden die oprecht interesse toonde in haar werk.

Zo eerlijk mogelijk verdeelde ze de laatste wijn. De fles was veel te snel leeg met zulke grote glazen.

Iلسes gezicht betrok. ‘Niet voor mij. Ik moet ervandoor.’

‘Werkcollege morgen?’

‘Ja, om halfnegen al. Ik weet niet waaraan ik dat spartaanse lesrooster dit jaar te danken heb.’ Ze stond op en schoot haar jas aan.

‘Ben jij er morgen?’

‘Ik heb pas les in de middag, maar ik zal er wel wat vroeger zijn. Twee uur hoorcollege. Latijnse auteurs II. En dan die fotoshoot.’

Ilse klopte op Anna’s schouder. ‘Ook dat nog. Jij liever dan ik.’

‘Samen lunchen?’

‘Prima.’

Carolien voelde zich genegeerd. ‘Gezellig hoor, zo werken aan de unief.’

‘Op een dag krijg jij daar ook een leerstoel, schat. Wist je dat we nu ook een master bierbrouwen hebben?’

Met een misnoegd gezicht zette ze haar glas neer. ‘Lach mij maar uit. Heel geestig. Ik zal nog eens komen helpen met verhuizen.’

Ze namen afscheid. Anna liep mee naar de deur.

‘O ja, denk eraan, donderdagavond kook ik voor jullie. Om jullie te bedanken. Jullie zijn toch nog vrij?’

‘Hangt ervanaf wat je zult maken...’

‘En of je bestek zult hebben tegen die tijd.’

Een universiteitscampus in Brussel, woensdag, laat in de ochtend

Het was donker in Anna’s werkkamer. Ze klikte het licht aan met de vergeelde schakelaar. Ze liet de deur bewust op een kier staan om aan haar collega’s te tonen dat ze op de campus was.

Het ophalen van de zonwering had weinig resultaat. Het was een druilerige dag en de droevige sfeer die over de campus hing, werd enkel benadrukt door het steriele kantoorlicht. Ze zwierde haar linnen tas van haar schouder en schudde hem leeg op haar bureau. Het had licht geregend onderweg en ze legde de vochtige tas te drogen.

Nog voordat ze haar jas had uitgetrokken, klapte ze de laptop op het tafelblad open. Ze had nog even voor de lunch en probeerde te bedenken wat ze met de resterende tijd zou aanvangen. De ritsluiting van haar jas zat vast en ze vloekte binnensmonds.

Haar les had ze grotendeels in de metro kunnen voorbereiden. Ze moest enkel nog het tekstfragment voor de studenten afdrucken. Het was nu al de vijfde keer dat ze deze tekst behandelde, en ze vermoedde dat ze ook zonder haar notities een mooi verhaal zou kunnen brengen. Het semester liep ten einde en ze vroeg zich af hoeveel studenten nog zouden opdagen.

De computer bliepte. Zeven ongelezen mails, dat viel mee. Ze plofte neer in haar bureaustoel en klikte ongeïnteresseerd het mailprogramma open. De meeste berichten verwijderde ze meteen. Het alumnimagazine. Aanwinsten in de bibliotheek. Een aankondiging van een studiedag in Luik. Niets wereldschokkends.

Ze opende het document met het ingescande fragment dat ze vanmiddag zou bespreken. Twee korte brieven. De titel werd in de koptekst meegegeven. *Epistolae duorum amantium*. Ze klikte op het printersymbool en wachtte tot ze verderop in de gang het geruststellende geluid van het apparaat hoorde. Ze keek naar de klok. Zou ze nog tijd hebben voor koffie?

Een nieuw bericht kwam binnen. Het was de preventiedienst van de campus. Het onderwerp trok haar aandacht.

Watch out!

Wat gek. Afgezien van de uitnodiging voor de halfjaarlijkse vaccinaties stuurden die zelden wat. Toen ze enkele woorden gelezen had, stakte haar adem. Ze bracht haar handen traag voor haar mond. In een reflex sprong ze op en liep naar de deur. Voorzichtig gluurde ze naar buiten. De gang was leeg. Muisstil sloot ze de deur en draaide het slot om. Ze schakelde het licht uit en sloop naar het raam, maar ze zag niets abnormaals. De binnenplaats leek verlaten. Toch liet

ze behoedzaam de zonwering weer zakken en nam angstig opnieuw plaats voor het scherm. Kon dit waar zijn? Had ze goed gelezen?

Ze herlas het bericht dat net was binnengekomen.

Dear,

We remind you to remain vigilant at all the time. This morning two laptops were stolen and the police has located two snipers on the campus. Please guard your personal belongings and be normal.

Kind regard,

The preventiedienst

Scherpschutters op de campus. Misschien ging het om een *school shooting*? In Amerika was dat soort zaken schering en inslag, maar die afschuwelijke trend was vooralsnog niet naar de rest van de wereld overgewaaid.

Ze haalde haar telefoon tevoorschijn en riep een nieuwssite op. Zouden ze de campus afsluiten? Was ze in gevaar? Misschien moest ze haar ouders waarschuwen?

De computer bleefte opnieuw. Een binnenkomend bericht, opnieuw de preventiedienst.

Dear,

There was a mistake in the first mail about the stolen laptops. The police has arrested two pickpockets and not two 'snipers'.

Sorry for the inconvenience,

The preventiedienst

Anna hief haar handen ongelovig op. Wat een idioten...

De preventiedienst van de universiteit stond bekend om zijn belabberde Engels, maar deze misser sloeg werkelijk alles. Opgelucht stond ze op. Hoofdschuddend haalde ze de zonwering opnieuw

omhoog en knipte het licht aan. Ze kon niet geloven dat ze zo geschrokken was.

Haar telefoon maakte een vertrouwd geluid. Het was Ilse, die een bericht naar hun gemeenschappelijke chatgroep stuurde met een schermafbeelding van de twee e-mails erbij. Anna glimlachte. Die was er snel bij.

Aaarch. Wat een onzin. Dit houd je toch niet voor mogelijk?!

Anna typte meteen een antwoord:

Perfect voor de sociale media. Slechte reclame is ook reclame.

Carolien stuurde een uitbundige reeks smileys terug. Daarop volgde de ietwat treurige foto van een eenvoudig broodje:

Veel plezier op jullie lunch, meiden...

Anna herinnerde zich haar lunchafspraak. Ze moest ervandoor.

In het universiteitsrestaurant gingen Anna en Ilse bij hun collega's aan een lange tafel achterin zitten. Iedereen lachte om het 'snipers'-bericht. Aan het andere eind van de tafel maakte hun collega Spaans met beide handen een schietgebaar.

Anna keek beteuterd naar haar bord. Hoewel er hamburgers met frieten op het menu stonden, was ze Ilse gevolgd in haar zedige keuze voor een slaatje met gerookte vis. Ze had daar nu al spijt van.

'En? Hoe was de eerste ochtend in je eigen stek?'

Anna fluisterde terug. 'Ik ben lang blijven liggen, dus ik heb er niet veel aan gehad. Dat zou met mijn moeder in huis nooit gebeurd zijn.' Ze prikte enkele lagen sla op haar vork. 'Hoe was je werkcollege?'